

Seg vil sige, at lige fra Langelandsaffæren af har jeg levet under en Følelse af, at der var meget Hylteri tilstede i hele denne Sag.

Formanden (Kraabe): Det ærede Medlem bruger uden Tvivl dette Udtryk om en Bevægelse eller en Agitation, som har fundet Sted udenfor Salen. Hvorvidt Udtrykket kan passe der, skal jeg ikke udtale mig om. Under den Forudsætning, at der sigtes til Noget, der er foregaaet her, kan det ærede Medlem ikke være berettiget til at bruge det; men under den modsatte Forudsætning kommer det ærede Medlem imidlertid udenfor Sagen, idet han da taler om Noget, som ikke ligger for.

Berg: Jeg har altsaa betegnet den Følelse til denne Sag, hvormed jeg gik herind i Salen, og jeg tror, at der er Mange, som det er gaaet ligedan. Den høitærede Formand maa tillade mig at betegne, at jeg er gaaet ind i Salen med denne Følelse, og nu siger jeg: Man kræfter Grundlovens Hensigt, naar man lader dette staa. Grundloven kom til os kort efter den Tid, da man mødte med Politistaven i Folks Huse, tog deres Børn og tvang dem til at døbes, og kort efter den Tid, da man mødte i religiøse Forsamlinger og tog Lægprædikanterne og satte dem i Fængsel. Det var i det Hele taget en Tid, hvor Politistaven stod over enhver religiøs Bevægelse; men saa kom Grundloven til os som en velsignet Ting og sagde: i den borgerlige Friheds Navn, i Religionens Navn og i al Sandheds Navn forkynde vi Religionsfrihed og fri Udgang til alle borgerlige Rettigheder for Enhver uden Hensyn til, hvorledes han personlig staar med den Høieste. Mine Herrer, vi behøve jo blot at læse vort Lands Historie i dette Aarhundrede. Vi behøve ikke at gaa tilbage til Christian den Sjettes Tid, da man satte Folk i Gædestokken, naar de ikke vilde gaa i Kirke, eller til Christian den Fjerdes Tid, da man lod dem prygle, som sov i Kirken; men man behøver blot at læse det sidste Aarhundredes religiøse Bevægelse her i Landet for at se, hvilken Lise, hvilken Bedrøvelig Grundlovens Bestemmelse om Religionsfrihed maatte være, og jeg siger derfor, at dette Aenodium maa man ikke berøre af noget som helst enten statskirkeligt eller partipolitisk Hensyn. Man maatte dog idetmindste kunne blive enig om, at ialtsald denne, den dybeste, inderligste og kosteligste — ja egentlig den allerføleligste — Frihed, som Grundloven har givet os, skulde i Sandhed gennemføres i vort Samfund. Dengang, da vi stillede vor Beslutning, sagdes den at have et personligt Prag; nu derimod foreligger dette Forslag rent og blankt med Hensyn dertil; men nu kommer man dog atter med Ubeie og Modstand. Det ærede Medlem (Bjessen) sagde om et tidligere Forslag, at det ikke var en ny Myn-

dighed, som Flertallet vilde lægge i Formandens Haand, men Forholdet var dog dette — som det aldrig før har været —, at det skulde være en Formand tilladt vilkaarlig at udsætte Edfæstelsen af et anerkjendt Medlem. Dette billige Hingets Flertal. Det ærede Medlem kan hverken af Forretningsordenen eller af de forløbne 30 Aars Praxis bevise mig, at nogen Formand har havt en saadan Myndighed. — Dernæst komme vi til Indholdet, og dette troede det ærede Medlem da at kunne afvise ved at sige, at det vilde komme til at staa i et komisk Lys overfor Almenheden. Det er nu mærkeligt, at man ikke tidligere har havt Die herfor, men, naar det ærede Medlem altsaa nu var af den Mening, at det vilde komme til at staa i et komisk Lys overfor Almenheden, saa er dette en Mening, som han maa have faaet af sin høie Ven og politiske Læremester, det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds (Klein). Jeg vil dog sige, at hans tidligere Læremester, den gamle Grundtvig, ganske kunde tiltræde disse Ord: „Ved Alt, hvad mig helligt og hjært er“. (Høgshro: Men ikke Ordet „sværger“.) Det ærede Medlem mener, at han ikke kunde tiltræde Ordet „sværger“. Nei, fordi dette Ord „sværger“ behøves ikke i den Sammenhæng. Men nu siger det ærede Medlem jo selv i sit Forslag: „jeg sværger“, og hvad kan han saa have at indvende imod at sige: „jeg lover og sværger ved Alt, hvad mig helligt og hjært er“? Derfor det ærede Medlem kan faae den nuværende Justitsminister og den forheverende Justitsminister (Klein) til at gaa med hertil, saa skal der ikke fra min Side være Noget i veien for at sige: „Jeg sværger at holde Danmarks Riges Grundlov“. Hvad skulde der være i veien for at sige: „Jeg lover at holde Danmarks Riges Grundlov“, og saa dermed lade Sagen være færdig? Dertil ville vi med Fornøielse gaa med. Jeg kan forstaa, at efter den Anbefaling, som de ærede Medlemmer fra Limfjorden, saaledes som det ærede Medlem fra Rjøge (Hørup) sjaer, jeg mener det ærede Medlem fra Nørresundby (Suel) og det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther), have givet det heromhandlede Forslag, er der kun daarlige Udsigter for det; jeg veed ikke, om de posititv ville stemme mod dets Overgang til anden Behandling. (Suel og Flere: Nei!) Naa, saa det ville de dog ikke. De ærede Medlemmer for Præstø Amts 6te Valgkreds (Bjessen) og Viborg Amts 2den Valgkreds (Klein) følges ad! Der have vi løsenet; vi staa som et Mindretal, men det affrækker os ikke. Vi vide, at det er Mindretallets Skjæbne at lade sig overstemme, indtil dets Grunde faae Flertal. Det ærede Medlem fra Nørresundby, som har en meget levende Fantasi, har holdt et Foredrag om, at vi skulde have indblandet os som Parti eller enkeltvis i det ærede Medlem fra Langelands Stilling. Man maa have